

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра екології, географії та туризму

РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ
ОК 16

Спеціальність	014 Середня освіта (Географія)
Освітня програма	Середня освіта (Географія)
факультет	Психолого-природничий

2020-2021 навчальний рік

Робоча програма «Виробничої (педагогічної) практики» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня підготовки за спеціальністю 014 Середня освіта (Географія)

Мова навчання – українська

Розробники:

Костолович Марія Ігорівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри екології, географії та туризму Рівненського державного гуманітарного університету

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри екології, географії та туризму

Протокол №11 від «28» » серпня 2020 року

Завідувач кафедри екології, географії та туризму проф. Лико Д.В.

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією психолого-природничого факультету.

Протокол №4 від «2» вересня 2020 року

Голова навчально-методичної комісії доц.Сяська І.О.

© Костолович М.І., 2020
© РДГУ, 2020

1. Опис практики

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів -9	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Обов'язкова	
Модулів -2	Спеціальність 014 Середня освіта (Географія)	Рік підготовки:	
Змістових модулів 4		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання не передбачено		Семестр	
Загальна кількість годин — 270		2-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - самостійної роботи студента -	Освітній рівень: другий (магістерський) рівень вищої освіти	Практичні, семінарські	
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: залік	
		Передумови для вивчення дисципліни (перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше: Педагогіка, психологія, географічні дисципліни)	

2. Мета та завдання практики

Метою виробничої (педагогічної) практики є:

- поглибити та закріпити теоретичні і практичні знання з професійних дисциплін;
- сформуванати у здобувачів вищої освіти вміння організовувати освітній процес в старшій школі закладів загальної середньої освіти;
- виховувати інтерес в майбутніх фахівців до професійної педагогічної діяльності;
- сформуванати навички творчої та самостійної діяльності у вирішенні реальних педагогічних завдань.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 6. Здатність працювати автономно та в команді.

ЗК 7. Здатність до конструктивної взаємодії з іншими людьми, незалежно від їх походження та особливостей культури, поваги до різноманітності.

ЗК 8. Здатність діяти з соціальною відповідальністю і громадянською свідомістю.

ЗК 9. Прагнення до здоров'я, благополуччя і безпеки та збереження навколишнього середовища.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК 1. Здатність продемонструвати знання і розуміння сучасних теоретичних та методологічних основ географії, а також методик викладання географії у старшій школі.

ФК 2. Здатність застосовувати набуті географічні і педагогічні знання, сучасні методики і освітні технології, в тому числі й інформаційні, для забезпечення якості освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО), зокрема у старшій школі.

ФК 6. Здатність збирати, порівнювати, аналізувати і представляти географічну інформацію у викладанні географії в ЗЗСО, використовувати сучасні педагогічні методи і підходи, в тому числі геоінформаційні технології.

ФК 9. Здатність організувати роботу учнів за рівнями засвоєння навчального матеріалу та застосовувати методи діагностування навчальних досягнень учнів з географії, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху.

ФК 11. Здатність до організації та проведення шкільної науково-дослідницької роботи з географії, розв'язування олімпіадних завдань з географії.

ФК 12. Здатність до застосування набутих педагогічних та спеціальних фахових знань для забезпечення якості освітнього процесу.

ФК 13. Здатність створювати рівноправну, справедливую і доброзичливу атмосферу, що сприяє навчанню усіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічних особливостей.

3. Очікувані результати навчання

ПРН 7. Уміти вибирати та застосовувати основні дослідницькі методики та інструментарій з географії, які є типовими та інноваційними у старшій школі.

ПРН 8. Уміти характеризувати регіони, ландшафти і місцевості, пояснювати їх особливості і взаємозв'язки, сформовані географічним положенням та іншими географічними чинниками.

ПРН 10. Володіти основами професійної культури, використовувати наукову географічну літературу українською та іноземною мовою, готувати та редагувати тексти професійного змісту державною мовою.

ПРН 14. Застосовувати сучасні методики і технології, в тому числі педагогічні та інформаційні, для забезпечення якості освітнього процесу в ЗЗСО, забезпечувати охорону життя і здоров'я учнів під час освітнього процесу та приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах.

ПРН 15. Застосовувати методи діагностування досягнень учнів, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та майбутнього професійного самовизначення учнів, готувати їх до свідомого вибору життєвого шляху.

ПРН 16. Уміти діяти з соціальною відповідальністю і громадянською свідомістю, формувати комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, організувати співпрацю учнів і та їх ефективну роботу в команді, визначати оптимальні шляхи організації учнівського колективу в різних видах діяльності.

ПРН 17. Уміти реалізовувати в освітньому процесі зміст, структуру шкільної науково-дослідницької роботи з географії (у тому числі в польових умовах) та виконувати географічні завдання різних рівнів.

ПРН 18. Уміти використовувати методи організації практичної роботи учнів із вивчення суспільної географії країн та регіонів світу, географічного простору Землі.

4. ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

МОДУЛЬ 1. Організаційно-пасивна частина практики

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Підготовчий етап практики. Ознайомлення з діяльністю закладу загальної середньої освіти.

ТЕМА 1. Вивчення основних правил техніки безпеки під час проходження практики; ознайомлення з програмою практики.

ТЕМА 2. Ознайомлення з документацією та професійно-педагогічними обов'язками вчителя географії закладів загальної середньої освіти та класного керівника.

ТЕМА 3. Ознайомлення з навчально-методичним забезпеченням шкільного кабінету географії, календарно-тематичним планом викладання географії в 10-11 класах, класним журналом.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Пасивна педагогічна діяльність.

ТЕМА 1. Відвідування уроків та навчально-виховних заходів, що проводяться у школі-місці практики (за розкладом). Оформлення аналізів відвіданих уроків у кількості, зазначеній керівником практики.

ТЕМА 2. Опрацювання навчально-методичної літератури для написання поурочних планів (за календарно-тематичним планом роботи вчителя географії) та навчально-виховних заходів, що заплановані у школі-місці практики (за розкладом).

МОДУЛЬ 2. Активна частина практики

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Активна педагогічна діяльність.

ТЕМА 1. Проведення уроків, згідно календарно-тематичного планування та розкладу занять, у кількості, зазначеній керівником практики.

ТЕМА 2. Проведення позакласного виховного заходу згідно плану виховної роботи класного керівника учнівського колективу, за яким закріплений студент-практикант.

ТЕМА 3. Складання психолого-педагогічної характеристики на учня або учнівський колектив.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. Оформлення звіту та захист практики.

ТЕМА 1. Оформлення щоденника виробничої (педагогічної) практики.

ТЕМА 2. Написання звіту за результатами виробничої (педагогічної) практики та самоаналіз власної педагогічної діяльності згідно плану підсумкової конференції. Захист результатів виробничої (педагогічної) практики на кафедрі екології, географії та туризму РДГУ.

5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ПРАКТИКАНТА

Під час виробничої (педагогічної) практики здобувачі вищої освіти виконують такі індивідуальні завдання:

1. Ознайомлюються з історією, структурою та керівництвом закладу загальної середньої освіти.
2. Ознайомлюються з організацією освітнього процесу у закладі загальної середньої освіти та плануванням роботи школи, вивчають обладнання та навчально-методичне забезпечення кабінету, в якому проходять практику.
3. Складають графік відвідування місця проходження практики.
4. Ознайомлюються із навчальними програмами із географії та календарно-тематичним планом роботи вчителя.
5. Вивчають специфіку роботи класного керівника.
6. Оформляють щоденник педагогічної практики та журнал обліку роботи студента.
7. Ведуть щоденник особистих записів.
8. Відвідують уроки вчителя-предметника (не менше двох уроків) та роблять аналіз уроків.
9. Відвідують усі залікові уроки та виховні заходи студентів-практикантів, які проходять практику у тому ж навчальному закладі, беруть участь в їхньому обговоренні.
10. Готують та проводять два пробних і три залікові уроки (тривалість кожного – 45 хв.).
11. Готують та проводять один заліковий виховний захід з учнями.
12. Комплексно досліджують психологічні особливості учня.
13. На основі отриманих даних пишуть психолого-педагогічну характеристику на учня класу чи учнівський колектив.

6. ДІЯЛЬНІСТЬ КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ ВІД КАФЕДРИ:

1. Організує проведення інструктажів та консультацій з практики.
2. Бере участь у проведенні настановної та звітної конференцій.
3. Контролює забезпечення відповідних умов проходження практики здобувачів вищої освіти.
4. Спостерігає, аналізує та оцінює проведення практикантами залікових уроків.
5. Перевіряє звітну документацію здобувачів вищої освіти.
6. Оцінює результати проходження виробничої (педагогічної) практики.

7. ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Одразу після завершення виробничої (педагогічної) практики здобувачі вищої освіти подають на кафедру керівнику практики папку із звітною документацією:

1. титульний лист (оформляється згідно правил оформлення таких документів) (Додаток А);
2. характеристика роботи практиканта, підписана директором освітнього закладу та завірена печаткою;

3. письмовий звіт про проходження педагогічної практики підписаний вчителем-предметником та студентом-практикантом (Додаток Б);

4. оформлений з усіх розділів журнал обліку, підписаний керівником від бази практики;

5. оформлений з усіх розділів щоденник практики, підписаний керівником від бази практики та керівником від університету;

6. аналіз відвіданих уроків;

7. розгорнуті конспекти 5-х уроків географії, проведені під час практики та оформлені згідно вимог (завірені вчителем-предметником);

8. сценарій проведеного позакласного виховного заходу, оцінений та завірений вчителем;

9. психолого-педагогічна характеристика учнівського колективу (окремого учня), за яким був закріплений практикант на період практики;

Зразки оформлення звітної документації подані у додатках.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- Словесні (пояснення, бесіда, консультування);
- практичні (проведення практичних заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (робота з підручниками, календарно-тематичним плануванням, методичними посібниками для вчителя);
- відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (розроблення конспектів уроків, аналізів уроків, підготовлення позакласного виховного заходу, підготовлення характеристик, звітних документів тощо);
- індивідуальна науково-дослідна робота студентів.

9. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- залік.

10. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- залік.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Диференційований залік є підсумковим контролем виробничої (педагогічної) практики і проводиться після закінчення практики.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73		
60-63	задовільно	
33-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ ЗА ВИДАМИ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

№ з/п	Види діяльності	Кількість балів
1	Зміст аналізів відвіданих уроків	0-10
2	Зміст і проведення практикантом уроків з географії	0-50
3	Зміст і проведення практикантом позакласного виховного заходу	0-10
4	Характеристика учнівського колективу (учня)	0-5
5	Зміст письмового звіту з виробничої (педагогічної) практики	0-5
6	Зміст та оформлення щоденника виробничої (педагогічної) практики	0-5
	Зміст та оформлення журналу обліку роботи практиканта	
7	Захист звіту з виробничої (педагогічної) практики	0-10
	Разом	100

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча програма виробничої (педагогічної) практики.
2. Методичні вказівки для виконання завдань практики.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексєєнко С.Д., Бондаренко З. П., Распопов І. В. Посібник із організації та проведення педагогічної практики [Текст]. Д.: РВВ ДНУ, 2008. 36 с.
2. Вища освіта / М. І. Панов, Ю. П. Битяк, Г. С. Гончарова та ін.; за ред. проф. М. І. Панова. Харків: Право, 2006. 688 с. (Нормативно-правові акти про організацію освіти у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації: у 2 кн.).
3. Географічний майданчик у школі. Методичний посібник для вчителів географії // Краєзнавство. Географія. Туризм. № 21-23 (червень), 2003. С. 21-32.
4. Кловак Г. Т. Основи педагогічних досліджень: навчальний посібник для студ. пед. спец. вищих навч. закл. Чернігів, 2003. 259 с.
5. Книга вчителя географії: Довідково-методичне видання / Упорядник Н.В. Бєскова, В. М. Проценко. Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. 288 с.
6. Кобернік С.Г., Коваленко Р. Р, Масляк П. О., Скуратович О.Я. Методика викладання географії в школі: Навчально- методичний посібник. К.: Стафед-2, 2000. 320 с.
7. Кудіна В. В., Соловей М. І., Спіцин Є. С. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник для студ. вищих навч. закл. 2-ге вид., доп. і переробл. К.: Ленвіт, 2007. 194 с.
8. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес / М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, К. М. Левківський, Ю. В. Сухарніков // Освіта України, 10 серпня 2004. № 60-61. С. 7-11.
9. Організація робочого місця учня в кабінеті географії // Географія. № 3, 2003. С. 17-18.

ДОДАТКИ

Додаток А

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра екології, географії та туризму**

Звітна документація

**Студента _____ курсу групи _____
факультету _____ спеціальності _____
(шифр, назва)**

_____
(прізвище, ім'я та по батькові)

про проходження виробничої (педагогічної) практики з географії в

_____
(назва навчального закладу)

_____
(місцезнаходження закладу)

з _____ по _____

Керівник практики від кафедри: _____

Рівне-2021

Звіт
Студента _____ курсу групи _____
факультету _____ спеціальності _____
 (шифр, назва)

(прізвище, ім'я та по батькові)

про проходження виробничої (педагогічної) практики з географії в

_____

(назва навчального закладу)

_____

(місцезнаходження закладу)

з _____ по _____

Керівник практики від кафедри _____

Орієнтовна схема звіту студента-практиканта

I. Навчальна робота

1. Загальні відомості про місце і час проходження практики;
2. Відвідування уроків зі спеціальності та з інших предметів;
3. Кількість проведених студентом уроків, висновки щодо проведення: типи проведених уроків; труднощі, які виникали при плануванні, підготовці та в процесі проведення уроку, обрані шляхи подолання; підбір, виготовлення та використання засобів активізації пізнавальної діяльності учнів на уроці; оцінка їхньої ролі та значущості на уроці.
4. Перевірка зошитів, письмових робіт, щоденників учнів;
5. Індивідуальна та диференційована робота з учнями, її результати;
6. Загальні висновки про навчальну роботу: труднощі у виконанні завдань та шляхи подолання цих труднощів; приємні моменти у навчальній роботі; оволодіння новими прийомами, методами; вдосконалення вмінь та навичок проведення навчальної роботи.

II. Позакласна робота

1. Позакласна робота зі спеціальності, її зміст (тематика та форми проведення заходів, їх кількість, ознайомлення з роботою гуртка, проведення факультативних занять в школі та ін.);
2. Робота з батьками. Висвітлення основних моментів процесу, висновки щодо проведення;
3. Підбір, виготовлення та використання наочності для проведення позакласної роботи;
4. Результати проведеної позакласної роботи;
5. Загальні висновки про позакласну роботу.

III. Виховна психолого-педагогічна робота

1. Клас, за яким закріплений студент. Прізвище, ім'я, по-батькові класного керівника;

2. Спостереження за роботою класного керівника, відвідування проведених ним виховних заходів (загальні враження);

3. Зміст виховної роботи, проведеної студентом (як класним керівником):

- вивчення колективу класу та окремих учнів, складання психолого-педагогічної характеристики учня класу;

- організація та проведення виховного заходу (тема, стислий опис проведеного заходу);

- керівництво суспільно-корисною працею та індивідуальна виховна робота з учнями;

4. Загальні висновки про проведення виховної психолого-педагогічної роботи.

IV. Висновки

Загальні враження (позитивні та негативні сторони; значення практики у процесі формування компетентності майбутнього педагога).

Вчитель географії

_____

(підпис, ППП)

Студент-практикант

_____

(підпис, ППП)

Характеристика
студента-практиканта
психолого - природничого факультету
Рівненського державного гуманітарного університету

(ПП)

який проходив педагогічну практику з географії

з _____ по _____

в ___ класі _____ школи

Необхідно зазначити про:

- рівень теоретичних знань, отриманих в університеті, повнота їх використання;
- наявність практичних навичок самостійного вирішення педагогічних завдань;
- ступінь володіння й використання форм та методів педагогічної діяльності;
- вміння будувати стосунки з учнями та вчителями;
- вміння дотримуватись етичних правил педагогічної поведінки;
- активність та ініціативність у підготовці та проведенні занять з учнями;
- якості, які продемонстрував студент під час проходження педагогічної практики;
- повноту виконання програми;
- загальну оцінку проходження практики (за п'ятибальною системою цифрою та прописом)

Директор школи _____

ПП

підпис
Печатка